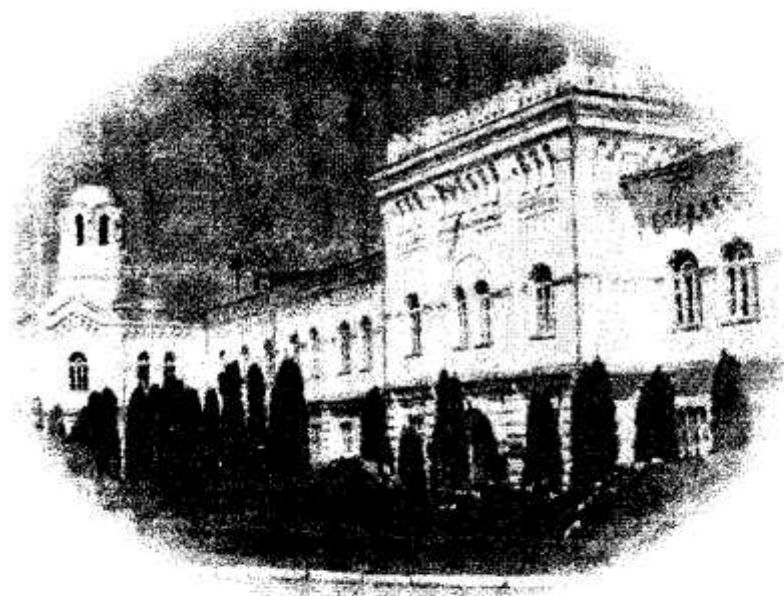

**УМАНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ**

160 РОКІВ

2004

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

(до 160 річчя Уманського державного аграрного
університету, Умань, 25-26 березня 2004р.)

Умань – 2004

Уманський державний аграрний університет

Матеріали Всеукраїнської конференції молодих вчених / Редкол.: П.В. Костоґриз (відп. ред.) та ін. – Умань, 2004. – 192с.

Висвітлено тези доповідей про результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН

Редакційна колегія:

П.В. Костоґриз – кандидат с.-г. наук (відповідальний редактор).

А.Ф. Балабак – доктор с.-г. наук, Г.М. Господаренко – доктор с.-г. наук, П.Г.Копитко - доктор с.-г. наук, В.О. Єщенко – доктор с.-г. наук, О.І. Здоровцов – доктор економ. наук, І.М. Карасюк – доктор с.-г. наук, В.І. Лихацький – доктор с.-г. наук, О.В. Мельник – доктор с.-г. наук, С.П. Полторецький – кандидат с.-г. наук, О.О.Заморський кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар), І.Г.Комнатний.

Адреса редакції:

м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1.

Уманський державний аграрний університет, тел.: 3-22-35

© Уманський державний аграрний університет, 2004

Зміст

АГРОНОМІЯ

З.М. Гришаснко О.В. Голодрига	Вплив гербіцидів і синтетичних біостимуляторів росту на забур'яненість та поживний режим ґрунту в посівах сої	9
Л.В.Вишневська	Зміна технологічних показників якості коренеплодів гібридів цукрових буряків залежно від удобрення	11
І.Б.Леонтьок	Вплив дікопуру і агростимуліну на урожай і якість зерна озимої пшениці	13
А.Ф.Головчук О.С.Пушка А.В.Зайцев	Ріпак – альтернативна масляна культура	14
Н.М. Полторецька	Оптимальні строки сівби – запорука високих та стабільних врожаїв гречки	17
С.М. Патик	Продуктивність короткоротаційних польових сівозмін в умовах Південного Степу України	21
Ю.В. Новак	Обмінна кислотність чорнозему опідзоленого при застосуванні різних видів органічних добрив під цукрові буряки	23
Ю.І. Накльока	Вплив способів та глибин основного обробітку ґрунту на забур'яненість посівів ярого ячменю	26
О.В. Крикунова	Винос поживних речовин з ґрунту різностиглими сортами картоплі	27
М.М. Ключевич	Вплив гідротермічних абіотичних факторів на розвиток септоріозу в посівах озимої пшениці на території Полісся	29
В.П.Карпенко	Ефективність дії гербіцидів у посівах ярого ячменю залежно від складу бакових сумішей та фазової резистентності бур'янів до препаратів	32
Ж.М. Запорожць С.П. Савченко	Вплив густоти рослин на врожайність інбредних ліній та гібридів кукурудзи	35

інтенсивності розвитку септоріозу на озимій пшениці є гідротермічні абіотичні фактори. Зимуючою стадією збудників хвороби в даній зоні є пікніди і міцелії на післяжнивних рештках уражених рослин, тонконогових бур'янах та посівах озимини, що досить важливо враховувати при плануванні систем її захисту від септоріозу, а також строків і способів застосування засобів знищення інфекції на основі прогнозу гідротермічних умов та розвитку хвороби.

УДК 632.954:633.16

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЇ ГЕРБІЦИДІВ У ПОСІВАХ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ЗАЛЕЖНО ВІД СКЛАДУ БАКОВИХ СУМІШЕЙ ТА ФАЗОВОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ БУР'ЯНІВ ДО ПРЕПАРАТІВ

В.П.КАРПЕНКО, кандидат с.-г. наук

Уманський державний аграрний університет

Одним із обмежуючих факторів збільшення урожайності ярого ячменю є значна засміченість посівів бур'янами. Так, згідно наукових даних, за наявності на 1 м² посівів ярого ячменю 10 шт. бур'янів урожайність зерна культури може знижуватись на 1,6 ц/га, 50 бур'янів – на 4,4; 100 – 6,1; 200 – 7,6; 300 – 9,4 ц/га (В.Ф. Самерсов та ін, 2000).

У переважній більшості випадків засміченість посівів ярого ячменю має змішаний характер, тобто забур'янення сиричиняють в однаковій мірі як односім'ядольні, так і двосім'ядольні види. Однак, під час застосування в посівах культури гербіцидів, рослини бур'янів як різних, так і одного й того ж виду можуть перебувати в різних фазах росту й розвитку, що зумовлює виникнення проявів фазової резистентності бур'янової рослинності до препаратів, через яку ефективність застосування останніх різко знижується. У зв'язку з цим актуальними є дослідження з пошуку шляхів подолання резистентності бур'янів. Тому завданням наших досліджень було встановити, як впливає поєднання гербіцидів у сумішах (дікупуру Ф в нормах внесення препарату 0,5; 0,75; 0,1; 1,25; 1,5 л/га з гранстаром – 15,0 г/га) на загальну забур'яненість посівів та засміченість їх окремими видами, залежно від фази розвитку рослин бур'янів на час застосування препаратів. Досліди

виконували в сівозміні кафедри біології на дослідному полі Уманського ДАУ. Ділянки розміщували методом рендомізованих повторень у 3-х кратній повторності. Гербіциди вносили у фазу повного купіння ярого ячменю з витратою робочого розчину 300 л/га. Обліки забур'янення посівів виконували згідно загальноприйнятих методик.

У результаті проведених досліджень встановлено, що забур'яненість посівів ярого ячменю по роках дещо відрізнялась, однак щодо видового складу, то він характеризувався змішаним типом. Найбільш поширеними видами бур'янів у посівах в середньому за 3 роки були: осот рожевий (*Cirsium arvense*), осот польовий (*Sonchus arvensis*), лобода біла (*Chenopodium album*), щириця звичайна (*Amarantus retroflexus*), ромашка непахуча (*Matricaria perforata*), редька дика (*Raphanus raphanistrum*), гірчиця польова (*Sinapis arvensis*), підмаренник чіпкий (*Gallium aparine*), мишій сизий (*Setaria glauca*), мишій зелений (*Setaria viridis*), куряче просо (*Echinochloa crus-gallii*) та інші види.

Обліки чисельності бур'янів через 25 днів після обприскування посівів ярого ячменю гербіцидами показали, що ефективність застосування сумішей гербіциду дікопуру-Ф сумісно з гранстаром залежить від фази розвитку бур'янів на час внесення препаратів та від норми внесення в суміші гербіциду дікопуру-Ф. Чим більшою була норма дікопуру-Ф в суміші, тим вищим був відсоток знищених у посівах бур'янів як за кількістю, так і за масою.

При застосуванні в посівах суміші дікопуру-Ф 0,5 л/га + гранстар 15 г/га на бур'янах проявлялись ознаки пошкодження, що характерні для гербіцидів групи сульфонілсечовини (до якої належить гранстар): поява хлоротичних та антоціанових плям, засихання точок росту, припинення росту із збереженням життєздатності. Повне відмирання бур'янів, залежно від погодних умов, відбувалось лише на 15-й – 20-й день. Ці дані узгоджуються з дослідженнями, що проводилися нами з препаратами групи сульфонілсечовини раніше (В.П. Карпенко, 1998). Суміші дікопуру-Ф 0,5 л/га + гранстар 15 г/га виявилась ефективною практично для всіх видів бур'янів за умови, що вони під час внесення препаратів перебували в початкових фазах росту й розвитку. Якщо ж бур'яни під час внесення даної суміші перебували в більш пізніх фазах росту й розвитку, то такі види, зокрема, як ромашка непахуча, підмаренник чіпкий проявляли значну резистентність щодо дії препаратів. Коренепаросткові та інші бур'яни (осот рожевий і осот польовий) краще знищувались сумішшю, коли вони під час обприскування були у фазі розетки, якщо ж осоти мали сформоване стебло, їх ростові процеси пригнічувались, але вони

запущались життєздатними. Злакові види бур'янів (мишій сизий, мишій зелений, куряче просо) пригнічувались сумішшю в незначній мірі.

При збільшенні в сумішах з гранстаром (15 г/га) дози внесення дікопуру-Ф до 1,5 л/га, ефективність знищення бур'янів у посівах ярого ячменю значно зростала, але при цьому на бур'янах переважали ознаки пошкодження, що характерні для ауксиноподібних препаратів, до яких належить дікопуру-Ф. Дані суміші виявилися ефективними для всіх малорічних бур'янів не залежно від фази їх розвитку. Однак, нами було відмічено, що бур'яни швидше гинули, коли під час обприскування вони були в початкових фазах розвитку. Коренепаросткові бур'яни однаково ефективно знищувались цими сумішами як у фазі розетки – виходу в стебло, так і у фазі добре сформованих стебел.

В середньому за три роки досліджень відсоток знищених бур'янів у посівах ярого ячменю при застосуванні дікопуру-Ф в нормах 0,5; 0,75; 0,1; 1,25 і 1,5 л/га з гранстаром – 15,0 г/га складав відповідно 67; 77; 83; 90; 95 %. Однак, слід відмітити, що із збільшенням в сумішах дози дікопуру-Ф до 1,5 л/га зростала фітотоксичність препаратів не тільки для бур'янів, а й для рослин ячменю. Тому найвищий урожай зерна було одержано при внесенні сумішей дікопуру-Ф 0,5-0,75 л/га + гранстар 15 г/га, що складало відповідно 43,3 і 42,0 ц/га проти 38,4 ц/га на контролі без гербіцидів.

Таким чином, з вищевданого експериментального матеріалу можна зробити висновок: ефективність застосування гербіцидів у посівах ярого ячменю в значній мірі залежить від фази розвитку бур'янів, тому в умовах змішаного забур'янення для подолання фазової резистентності бур'янової рослинності до препаратів у посівах ярого ячменю доцільно застосовувати суміші дікопуру-Ф у нормах 0,5 або 0,75 л/га з гранстаром 15 г/га.

